

PREPRIČLJIVO HARMONIČNA KAOTIČNOST

Brata
Matic Kocijančič

Napoved, da bo Jim Sheridan posnel delno biografski film o 50 Centu, je bila leta 2005 pospremljena s skoraj tolikšnim skepticizmom kritiške in obče javnosti kot v letošnjem letu napoved dokumentarca o hip-hop karieri Joaquina Phoenixa. Za tiste, ki so videli kakšno izmed mojstrskih dram irskega režiserja – ta je s subtilnim pripovednim slogom navdušil že s prvencem *Moja leva noga* (*My Left Foot*, 1989), ki je z oskarjem za glavno moško vlogo dokončno utrdila zvezdniški status mladega Daniela Day-Lewisa – je imela novica prizvok slabe šale.

In čeprav se je marsikateri Sheridanov oboževalec takrat še hudomušno nasmihal, češ boste že videli, kaj vse lahko genialen režiser naredi iz klišejskega žanra *gangsta-rap* drame, je večina teh nasmeškov po premieri filma (*Get Rich or Die Tryin'*, 2005) dokončno zbledela. Medtem ko se je občinstvo odzvalo z mešanimi občutki, so kritiki film skoraj v en glas raztrgali. Filmski svet pa je z zanimanjem pričakoval njegov naslednji podvig.

Ne sme čuditi, da se je po plazu obsodb plehkosti in komercialne preračunljivosti Sheridan odločil za izrazito konzervativen projekt. Film *Brata* (Brothers, 2009) je *remake* uspešne istoimenske danske drame (Brødre, 2004, Susanne Bier). Izvirna *Brata* sta navdušila tako evropske kot ameriške gledalce (na festivalu Sundance 2005 je film prejel nagrado občinstva za najboljšo dramo), in če k temu dodamo še uveljavljeno igralsko zasedbo ter *soundtrack* pod taktirko Sheridanovih superzvezdniških sonarodnjakov U2, lahko sklepamo, da se je režiser tokrat odločil za dokaj varno in preizkušeno formulo.

Vseeno je težko hvaliti ameriška *Brata* brez grenkega priokusa, saj večino kvalitet dolgujeta svoji čezoceanski predlogi. Tisto, kar Sheridanov film opere obtožb jezdenja na zaslugah ne-tako-davne danske uspešnice, pravzaprav ni režiserjev prispevek, ampak predvsem igralski. Natalie Portman in Jake Gyllenhaal sta prepričljiva kot ponavadi, preseneti pa Tobey Maguire z najzrelejšim nastopom doslej.

Maguire upodobi Sama Cahilla, mladega ameriškega vojaka tik pred odhodom v Afganistan. Cahill je lokalni heroj stereotipnega ameriškega predmestja; njegov oče je cenjen vietnamski veteran, Sam pa si je po vrhunskih univerzitetnih športnih dosežkih kljub mladosti že pridobil pomemben vojaški čin in svojo enoto. Edino, kar malce kvari to sicer brezhilbno podobo ameriškega (medvojnega) sna, je njegov neprilagojeni brat Tommy (Jake Gyllenhaal), ki je iz zapora izpuščen nekaj dni pred Samovim poletom na *divji vzhod*. Med bratovo odsotnostjo se Tommy zaplete v barski prepir, ki bi ga lahko stal prostosti in iz katerega ga z denarno pomočjo ter veliko mero nejevolje reši Sameva žena Grace (Natalie Portman).

Kmalu za tem pride iz Afganistana novica: Sam je mrtev. Tommy, ki se ob družinski tragediji čuti dolžnega priskočiti na pomoč, zbobna skupaj nekaj starih znancev, ki začnejo temeljito prenavljati Gracijino skromno kuhinjo. Med tem postopanjem po Samovem bivšem domu s svojo igrivostjo očara njegovi hčerkici, ki se zaradi izgube očeta nanj kmalu močno navežeta. Šarmu hitro podleže tudi Grace, ki se Tommyju sicer še ne preda povsem, a ga zavrača z jasnimi namigi, da gre samo za vprašanje časa. Nato pa iz Afganistana pride še ena novica: Sam *ni* mrtev.

Sledi eden izmed prepričljivejših dramskih vrhuncev holivudskega leta 2009, predvsem v luči izvrstne, harmonično-kaotične igre osrednjega

trikotnika. Kljub odličnim zaključnim prizorom moram opozoriti na nekaj slabosti, ki se skrivajo v *predzgodbi* in vseeno zaznamujejo celostni vtis o filmu. Prvič, filmu zmanjka nekaj pretanjenosti, da bi zares učinkoval protivojno, kar je bil – vsaj do neke mere – gotovo prvotni zeleni učinek. Predvsem je problematična predstavitev dogajanja v Afganistanu. Medtem ko so ameriški vojaki prikazani dovolj kompleksno, so talibanski bojniki povsem enodimenzionalni; s svojimi maratonskimi mučenji, ki ne postrežejo s kakšnim smiselnim politično-strateškim ozadjem, izpadejo kot nekakšen sadomazohistični klub iz afganistanskih gorovij.

Drugič, filmu lahko očitamo, da do opevanega razpleta pelje precej nerazburljiva družinska drama, ki zavzema večino minutáže. Film v tem pogledu pred dolgoveznostjo vseeno rešuje Sheridan, ki s spretno naracijo mreženja *tukaj* in *tam* ameriškega Odiseja s suverenimi režijskimi prijemi pripelje iz ujetništva na otoku Talibanov do predmestne Itake. Kljub vsemu pa se Sam Cahill od Homerjevega junaka bistveno razlikuje prav po sklepnem dejanju: poslednja bitka ga ne pričaka doma, ampak jo prinese s seboj.

